

8. Сиди Т. Справедливость, духовные потребности; распределение, благ; государственная, и. частная собственность. специфика исламской экономики. / Т. Сиди // Аналитика культурологии – 2007 – № 9 – С. 236-240.

9. Современная энциклопедия Аванта+. Музыка наших дней / вед. ред. Д. М. Володихин. – Москва, 2002. – 432 с.

10. Тимати теперь организывает свадьбы: Музыка Первого о съемках клипа нового «Мага» [Электронный ресурс] // Музыка первого. – Режим доступа: <http://www.muz1.tv/events/6882>

11. Черкасова Ю. Ю. Мифологизация мест лишения свободы как средство распространения влияния тюремной субкультуры в России / Ю. Ю. Черкасова // Альманах современной науки и образования – № 11-2. – 2010.

12. Шадрин В. О. КПСС против популярной музыки В 1984 году. / В. О. Шадрин // В мире научных открытий, – 2008. – С. 200-204.

13. Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона, том VIIа: Выговский – Гальбан. – СПб.: 1892. – С. 939-940.

14. Conway Kelly Chanteuse in the City: The Realist Singer in French Film / Kelly Conway // University of California Press. – 2004.

Дорошенко Л.В.

аспірант,

Київський національний університет

імені Тараса Шевченка

НАКОПИЧЕННЯ РАННЬОСЕРЕДНЬОВІЧНОГО СЛОВ'ЯНСЬКОГО АРХЕОЛОГІЧНОГО МАТЕРІАЛУ В ОСТАННІЙ ЧВЕРТІ ХХ СТОЛІТТЯ

В період сер. 70-х – поч. 90-х рр. ХХ ст. продовжувалось активне накопичення речового матеріалу. В. Бараном, О. Приходнюком, І. Винокуром, Л. Вакулєно, С. Пачковою та ін. В цей час здобуто значні матеріали, що відкрили нові можливості для вирішення проблем, пов'язаних з етнокультурними процесами в Східній та Центральній Європі у вказаний час.

Продовжувалось дослідження ранньослов'янських пам'яток у Подністров'ї, Є. Максимовим, А. Сміленко та ін. – у Подніпров'ї, П. Хавлюком, Б. Магомедовим – у Південному Побужжі, на Пруті – І. Русановою, Б. Тимощуком, на Закарпатті С. Пеняком, в межиріччі Дністра та Дунаю А. Сміленко. На Середньому Подністров'ї вперше виявлено слов'янські пам'ятки V ст. (В. Баран), повністю досліджені великі слов'янські поселення. В 1970, 1973-1977 рр. проводились дослідження Рашкова I з матеріалом другої половини VII – першої половини IX ст., поселення Рашків III (кін. V – поч. VII ст. н.е. за В. Бараном). Досягненням є відкриття пам'яток третьої чверті I тис. н.е., на яких поряд з об'єктами VI – VII ст., виявлено комплекси V ст., зусиллями П. Хавлюка, В. Барана, О. Приходнюка, І. Русанової, Б. Тимощука. В. Баран за характером матеріалу пам'ятки V ст. розподіляє на дві групи: регіон Середнього Дніпра та Південного Бугу (Куна на р. Соб, ліва притока Південного Бугу), та Дністро-Прутського межиріччя Теремці (при впадінні річки Рудки в

Дністер), Каветчина (на терасі лівого берега річки Дністер), Городок (річка Смотрич – притока Дністра), Зелений Гай (р. Дністер), Кодин (корінний берег р. Дероглуй, правої притоки Пруту), Бовшів (р. Гнила Липа, ліва притока Дністра). О. Приходнюк, Є. Горюнов, Р. Терпиловський пам'ятки першої групи вважають типологічно пов'язаними з пам'ятками київської культури (Кочубіївка, Гута Михайлівська, Сумки, Будище). О. Приходнюк останні виділяє в ранню фазу пенківської культури (V – сер. VI ст.). Разом з тим вказує на впливи черняхівської та степових культур на формування пенківських старожитностей. Отримані матеріали з Каветчини (уроч. Лука) 1974-1977 рр. дослідник розглядає як зв'язуючу ланку між черняхівськими та празько-корчацькими старожитностями, простежуючи впливи на місцеві племена з боку суміжних, споріднених в етнічному відношенні ареалів. Підкреслено зв'язок між черняхівськими та ранньосередньовічними старожитностями на території Середнього Подніпров'я. О. Приходнюком показано генетичну спадковість між черняхівськими та ранньослов'янськими старожитностями в регіоні Середнього Придніпров'я. Показано вплив на місцеві племена з боку синхронних, етнічно споріднених племен, носіїв корчацької (Волинь) та пенківської (європейське лісостепове прикордоння) культур.

Проводились дослідження на поселенні Велика-Слобода I. В 1977, 1978 рр. досліджувалося поселення поблизу с. Бернашівка Вінницької області (лівий берег Дністра). За спостереженнями В. Барана, І. Винокура, А. Журко слов'янські комплекси поселення в Бернашівці поєднують празькі та пенківські форми кераміки, що характерно для ранньосередньовічних пам'яток Середнього Дністра. Л. Вакуленко та О. Приходнюк провели розкопки поблизу с. Сокіл (ур. Острови) і Каветчина (ур. Лука-Каветчинська), де виявили матеріали III – пер. пол. V ст. І. Винокур продатував 38 жител заглибленого типу з поселення у с. Бакота III – V ст. і трактує пам'ятку як перехідну. Як пам'ятку перехідного типу дослідник розглядає й поселення у с. Бернашівка. В. Цигилик відкрив перехідні комплекси на поселеннях Рудники та Березець. І. Хавлюк на р. Сі бок (басейн Південного Бугу) на Вінничині відкрив спеціалізований центр видобутку каміння і виготовлення жорен. Д. Козак вивчав поселення с. Підберізіці (р. Марунька басейн Західного Бугу), Підбірці (р. Полтва, притока Західного Бугу), Соکیلники (басейн р. Дністер). Отримані матеріали поповнили карту пам'яток празького типу. Матеріали зокрема Підберізіці Д. Козак розглядає як такі, що підтверджують існування культури празького типу вже в V ст.

На території Поросся з 70-х рр. дослідження проводив О. Приходнюк. У 1979 р. було проведено розвідки вздовж берегів р. Росави. Поселення Луг I на Тясміні досліджувалось в 1956-1959 рр. біля с. Пенківка. З 1974 р. Канівською експедицією Інституту археології АН УРСР під керівництвом Є. Максимова розпочалися стаціонарні розкопки на городищі Монастирьок. В 1979 р. під час робіт на Більському городищі було виявлено ранньосередньовічні слов'янські матеріали. У 1974 р. на пенківському поселенні в с. Вільховчик (Черкаська обл.) речі поясного набору, в 1976 р. О. Приходнюк розкопав три напівземлянки, що зробило можливим пов'язувати скарби мартинівського типу

з пеньківськими поселеннями. У 1978 О.Приходнюком досліджувалось поселення пеньківського типу поблизу с. Будище (Черкаська обл.). В північних районах Середнього Подніпров'я зафіксовано гніздо ранньосередньовічних поселень, на особливу увагу серед яких заслуговують Обухів II, Обухів VII. Останнє досліджувалось протягом 1978-1983 рр.

На початку 80-х років XX ст. перед дослідниками постала проблема сакральних місць давніх слов'ян. Б. Тимошук та І. Русанова вивчали цей маловідомий пласт слов'янських старожитностей. В 1980-1981 рр. продовжувалось дослідження Волинцева в Посейм'ї. В околицях с. Волинцево Сумської області досліджувалося поселення та могильник зі специфічним матеріалом. В 1984 р. було поновлено дослідження Битицького городища поблизу м. Суми, яке було введено до наукового обігу ще І. Ляпушкіним на початку 50-х рр. XX ст. В 1977 р. проводились дослідження поблизу с. Суха Гомольша на Сіверському Дністрі, де було виявлено пеньківський (продатований О. Приходнюком VI–VII ст.) та салтівський матеріал. Поселення Суха Гомольша є одним з найбільш вивчених пеньківським поселенням цього часу в регіоні. Разом з поселеннями Занки, Тимченки (Таранцево) та Задонецьке вони складають джерелознавчу базу до вивчення пеньківських старожитностей Сіверського Дінця [4, с. 75-82].

Відповідно, протягом періоду, що розглядається, було продовжено дослідження раніше відомих пам'яток. Разом з тим відкрито ряд нових, які дозволили вийти на новий рівень узагальнень, спонукали до перегляду відносно усталених концепцій. З відкриттям пам'яток V ст. н.е. з одного боку, типологічно пов'язаних зі старожитностями черняхівської та київської культур, з другого – зі слов'янськими ранньосередньовічними культурами, отримано недостаючу ланку в ланцюгу культурного розвитку слов'янського населення I тис. н.е. [5, с. 93]. Постала проблема в уточненні загальнотеоретичних положень етногенетичних досліджень. Ще в 60-х рр. дослідники виявляючи можливості як мовних, так і археологічних джерел, наголошували на необхідності інтеграції наук у розв'язанні етногенетичних проблем. Власне період сер. 70 – поч. 90-х рр. XX ст. і став часом робіт з комплексним підходом до аналізу наявних матеріалів, часом, коли з'являються узагальнюючі праці, праці з детальним аналізом керамічних комплексів, житлобудування. Результати археологічних досліджень останніх десятиліть оформились в серію узагальнюючих робіт І. Русанової, О. Приходнюка, Є. Горюнова, В. Барана, В. Седова, В. Тимошука та інших дослідників. Матеріали багаторічних польових робіт, підсумовані у тритомній «Археології Української РСР». Станом на середину 80-х рр., в процесі підготовки до V Міжнародного Конгресу археологів-славістів відділом археології ранніх слов'ян підготовлено монографію «Етнокультурна карта території Української РСР в I тис. н.е.», що стало значною подією в наукових колах.

Виокремлення археологічної славістики як спеціалізованої галузі було загальноєвропейським процесом. Зрозуміло, що найперше це стосувалося слов'янських країн, тож цілком закономірно східноєвропейські, зокрема – українські вчені долучилися до цього процесу вже на його найраніших етапах.

Значення вивчення саме східноєвропейських старожитностей, залишених слов'янами початку середньовіччя, стало ще вагомим після того, як у середині – другій половині ХХ ст. у Східноєвропейському Лісостепу були відкриті пам'ятки V ст., що пов'язують із слов'янами напередодні Великого розселення. Також саме з огляду насамперед на археологічні матеріали були конкретизовані шляхи формування переддержавних та державних структур східних слов'ян. З відкриттям нових матеріалів розширювалось коло досліджуваних питань, уточнювались старі, народжувались нові концепції походження та ранньої історії слов'ян. Ці процеси тривають й нині в силі продовження польових робіт.

Список використаних джерел:

1. Артеменко І. І. Підсумки і перспективи розвитку археологічної науки на Україні / І. І. Артеменко. // Археологія. – 1982. – № 40. – С. 3–15.
2. Баран В. Д. Ранні слов'яни між Дністром та Прип'яттю / В. Д. Баран. – Київ, 1972. – 244 с.
3. Приходнюк О. М. Археологічні пам'ятки Середнього Придніпров'я VI-IX ст. / О. М. Приходнюк. – Київ, 1980. – 151 с.
4. Міхеєв В. К. Пеньківське поселення на Сіверському Дінці / В. К. Міхеєв, О. М. Приходнюк. // Археологія. – 1986. – № 54. – С. 75–82.
5. Баран В. Д. Підсумки досліджень у галузі слов'яно-руської археології (1976-1980 рр.) / В. Д. Баран. // Археологія. – 1982. – № 40. – С. 83–97.

Друздєв О.В.

аспірант,

Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича

Національної академії наук України

Науковий керівник: Александрович В.С.

доктор історичних наук, професор,

завідувач відділу історії середніх віків,

Інститут українознавства імені Івана Крип'якевича

Національної академії наук України

ЛЬВІВСЬКА СТАВРОПІГІЯ

У ПОСТЗАМОЙСЬКИЙ ПЕРІОД (1720-1725 РОКИ)

Провінційний синод у Замості 1720 р. став ваговою подією у процесі еkleзіальних змін, викликаних прийняттям львівською, луцькою та перемишльською єпархією унії. Очевидно, найперше, йшлося про уніфікацію практик, які діяли у єпархіях у відповідності до норм Католицької Церкви (в літературі цей процес найчастіше позначають терміном «латинізація» [1, с. 27]). Відповідно рішення, прийняті у Замості, прямо чи опосередковано, одразу чи протягом певного часу, мали вплинути на життя суспільства, яке недавно прийняло унію з Римом. Особливо ці зміни мали зачіпати ті верстви соціуму,